

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISTĚ

STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ

ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ

školní rok 2026/2027

Dokument	Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti
Účinnost	od 1. 9. 2026
Zpracovalo	školní poradenské pracoviště
Schválila	Mgr. Bc. Jaroslava Cvejnová, ředitelka školy
Vyhodnocení	průběžně; souhrnně do 31. 8. 2027

Základní princip Podpora začíná při prvních varovných signálech. Nečeká se automaticky na čtvrtletní hodnocení ani pololetní nedostatečnou známku.

Obsah

1. Účel a vymezení školní neúspěšnosti
2. Varovné signály a možné příčiny
3. Odpovědnosti pracovníků školy
4. Systém včasného zachycení
5. Stupně školní podpory
6. Podpora podle typu potřeby
7. Spolupráce s žákem a zákonnými zástupci
8. Vyhodnocení podpory a návazné kroky
9. Právní a metodický rámec

Návaznost Strategie se použije společně se směrnicí o poskytování poradenských služeb, preventivním programem školy a doporučeními školského poradenského zařízení.

1. Účel a vymezení školní neúspěšnosti

Cílem strategie je včas rozpoznat žáka ohroženého školním neúspěchem, zjistit překážky jeho učení, nabídnout přiměřenou podporu a průběžně ověřovat její účinnost. Školní neúspěšnost není vlastností dítěte ani samostatnou diagnózou. Vzniká ve vzájemném působení vzdělávacích potřeb žáka, podmínek výuky, vztahů, zdraví, docházky, rodinné a sociální situace a dalších okolností.

Co není automaticky neúspěšnost Jednotlivá známka „dostatečný“, dočasný pokles výkonu nebo odlišné pracovní tempo samy o sobě neznamenají školní neúspěšnost. Rozhodující je vývoj, dopad na dosahování očekávaných výstupů a potřeba podpory.

1.1 Cíle

- zachytit riziko dříve, než se obtíže prohloubí nebo přejdou v rezignaci, absenci či rizikové chování
- odstranit nebo zmírnit překážky učení a zpřístupnit žákovi přiměřený úspěch
- sjednotit postup vyučujících, třídního učitele a ŠPP
- zapojit žáka jako partnera a posílit jeho schopnost plánovat, učit se a vyhodnocovat pokrok
- nastavit s rodinou realistickou spolupráci bez přenášení odpovědnosti školy na domácí prostředí
- včas zapojit ŠPP, školské poradenské zařízení nebo další odbornou službu, pokud školní podpora nestačí

2. Varovné signály a možné příčiny

Oblast	Varovné signály
Výsledky a učení	opakované nezvládnutí klíčového učiva, výrazné mezery, pokles výkonu, neschopnost samostatně začít či dokončit práci
Zapojení a motivace	pasivita, rezignace, odmítání práce, vyhýbání se hodnocení, přesvědčení „nemá to cenu“
Docházka	nárůst omluvené nebo neomluvené absence, opakované pozdní příchody, selektivní absence v předmětech
Chování a vztahy	konflikty, stažení se, agrese, zesměšňování, obava z chyby, odmítání spolupráce
Psychické a tělesné projevy	úzkost, bolesti hlavy či břicha, poruchy spánku, přetížení, výrazné změny nálady
Podmínky vzdělávání	jazyková bariéra, nevhodně nastavené nároky, málo diferenciací, nejasná kritéria, nedostupné pomůcky nebo podmínky k přípravě

2.1 Možné příčiny

- speciální vzdělávací potřeby, nadání, zdravotní stav, odlišný mateřský jazyk nebo neurovývojové odlišnosti
- mezery v předchozím učení, nevhodná učební strategie, oslabené pracovní návyky nebo nízká sebedůvěra
- vysoká či dlouhodobá absence, časté změny školy nebo přerušovaná kontinuita vzdělávání
- náročná rodinná, sociální nebo finanční situace, nedostupné místo či technika k přípravě
- šikana, konflikty, nepřijetí kolektivem, psychická krize nebo jiné rizikové chování
- organizace a metody výuky, přetížení, nedostatečná názornost, aktivizace, diferenciací nebo zpětná vazba

Bez nálepkování Pedagog popisuje konkrétní projevy a podmínky, nikoli domnělé diagnózy, „lenost“ nebo obecné hodnocení rodiny. Příčina se ověřuje z více zdrojů a s respektem k dítěti.

3. Odpovědnosti pracovníků školy

Role	Odpovědnost
Vyučující	průběžně sleduje pokrok, upravuje výuku a hodnocení, vede stručné záznamy a včas informuje TU

Třídní učitel	koordinuje informace napříč předměty, komunikuje se žákem a rodinou a svolává společné nastavení podpory
Výchovný poradce	koordinuje řešení školní neúspěšnosti, doporučení ŠPZ a návazné poradenské kroky
Speciální pedagog	provádí orientační pedagogicko-speciálně pedagogické posouzení v rozsahu své role, metodicky podporuje pedagogy a žáka
Školní metodik prevence	zapojuje se při souběhu neúspěšnosti s absencí, vztahovým, návykovým nebo jiným rizikovým chováním
Sociální pracovník / sociální pedagog	podporuje docházku, komunikaci s rodinou, odstranění sociálních překážek a návaznost služeb
Ředitelka / vedení	zajišťuje organizační podmínky, koordinaci a zákonnou realizaci podpůrných opatření
Žák a zákonný zástupce	podílejí se na cílech, poskytují důležité informace, plní reálně dohodnuté kroky a sdělují, co funguje či nefunguje

4. Systém včasného zachycení

1. Vyučující zaznamená konkrétní signál a nejprve upraví běžnou podporu ve výuce.
2. Pokud riziko trvá, opakuje se nebo je závažné, informuje třídního učitele; ten shromáždí stručné informace od dalších vyučujících.
3. Třídní učitel vede rozhovor se žákem, zjišťuje jeho pohled, silné stránky, překážky a návrhy pomoci.
4. Škola kontaktuje zákonného zástupce bez čekání na klasifikační období a dohodne společný postup.
5. Je-li třeba koordinovat více opatření, vznikne stručný školní plán podpory; zapojí se VP, speciální pedagog nebo další člen ŠPP.
6. Podpora má stanovený cíl, odpovědnost a blízký kontrolní termín. Pokud nefunguje, opatření se mění a zvažuje se doporučení k vyšetření ve ŠPZ nebo zapojení další služby.

5. Stupně školní podpory

Úroveň	Charakteristika	Příklady
A. Běžná individualizace	okamžitá úprava v rámci kvalitní výuky; bez formálního plánu	názornost, menší kroky, ověření porozumění, volba úkolu, úprava tempa a zpětné vazby
B. Koordinovaná školní podpora	obtíže trvají nebo se týkají více předmětů; stručný interní plán	společný cíl, diferenciaci, konzultace, podpora přípravy; u žáka se SVP případně pedagogická intervence jako podpůrné opatření 1. stupně
C. Podpora ŠPP a ŠPZ	školní opatření nestačí nebo jsou obtíže komplexní či závažné	zapojení VP/speciálního pedagoga; doporučení PPP/SPC; podpůrná opatření 2.–5. stupně
D. Mezioborová podpora	učení významně ovlivňuje zdraví, psychická krize, absence nebo sociální ohrožení	spolupráce s rodinou, zdravotníky, OSPOD, SVP nebo další službou v zákonném rozsahu

Pedagogická intervence Pedagogická intervence se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména k posílení vzdělávání, kompenzaci nedostatečné domácí přípravy nebo rozvoji učebního stylu.

5.1 PLPP, školní plán podpory a IVP

Nástroj	Kdy a jak
---------	-----------

Běžný pedagogický záznam	stručný záznam vyučujícího nebo třídního učitele; nevytváří se zbytečná administrativa
Plán pedagogické podpory (PLPP)	nástroj podpůrných opatření 1. stupně, pokud je účelné koordinovat cíle, metody a vyhodnocení; škola s ním seznámí žáka, rodiče a vyučující
Interní školní plán podpory	praktický dokument školy i pro situace, které nejsou speciální vzdělávací potřebou; podpis potvrzuje seznámení a dohodu, nevytváří smluvní sankce
Individuální vzdělávací plán (IVP)	zpracuje se, doporučí-li jej ŠPZ a jsou splněny zákonné podmínky; není automatickým pokračováním každého PLPP

6. Podpora podle typu potřeby

Potřeba	Možná opatření
Mezery v učivu	určit klíčové učivo, plán doplnění v menších krocích, názorné materiály, konzultace, pedagogická intervence, průběžná kontrola
Obtíže v učení / SVP	diferenciace metod, času, pomůcek a hodnocení; spolupráce se speciálním pedagogem; realizace doporučení ŠPZ
Vysoká absence	bezodkladný plán návratu a doplnění podstatného učiva, koordinované termíny, nepřetěžování kumulací zkoušení, řešení příčiny absence
Odlišný mateřský jazyk	jazyková podpora, vizualizace, ověřování porozumění, slovní zásoba předmětu, možnost jazykové přípravy a přiměřené hodnocení
Sociální překážky	umožnit přípravu a přístup k pomůckám ve škole, podpora stravování a docházky, zapojení sociálního pracovníka/pedagoga
Nízká motivace a sebedůvěra	dosažitelný krátkodobý cíl, volba, viditelný pokrok, popisná zpětná vazba, oceňování úsilí a strategie, bezpečná práce s chybou
Nadání nebo podvýkon	zjistit příčinu nízkého výkonu, nabídnout přiměřenou výzvu, obohacení učiva, samostatnost a podporu exekutivních dovedností
Psychické či vztahové obtíže	zajistit bezpečí, upravit zátěž, zapojit ŠPP; při krizi postupovat podle krizového plánu a doporučit odbornou péči

6.1 Zásady výuky a hodnocení

- jasně sdělit cíl, kritéria úspěchu a co je třeba procvičit
- aktivně ověřovat porozumění během výuky, nikoli až při závěrečném hodnocení
- nabízet úlohy různé obtížnosti a podporu podle potřeb; neučinit úlevu trvalým snížením očekávání bez zákonného podkladu
- poskytovat konkrétní zpětnou vazbu, sebehodnocení a možnost využít chybu k učení
- koordinovat větší písemné práce a zkoušení po absenci; předcházet kumulaci zátěže
- hodnotit podle předem známých pravidel a realizovat přiznaná podpůrná opatření

Základní učivo Rozsah očekávaných výstupů nelze jednotlivému žákovi svévolně snížit jen na základě školního plánu. Úpravy výstupů nebo obsahu vzdělávání se provádějí pouze v souladu s právními předpisy a doporučením ŠPZ, pokud je vyžadováno.

7. Spolupráce s žákem a zákonnými zástupci

7.1 Rozhovor se žákem

- Co ti jde a kdy se ti učí nejlépe?

- Co je nyní nejtěžší a co ti brání začít nebo pokračovat?
- Jakou pomoc už jsi vyzkoušel/a a co fungovalo?
- Jaký malý, konkrétní pokrok chceme vidět do kontrolního termínu?
- Podle čeho společně poznáme, že podpora pomáhá?

7.2 Jednání s rodiči

- vycházet z konkrétních faktů a silných stránek, nikoli z obviňování
- popsat, co škola již změnila a co navrhuje dále
- dohodnout pouze realistické domácí kroky; zohlednit možnosti rodiny
- stanovit způsob komunikace, odpovědné osoby a termín kontroly
- zapsat odlišné stanovisko rodiče; neposkytnutí podpisu samo o sobě neruší povinnost školy poskytovat zákonnou podporu

Partnerství Žák i rodič jsou s plánem seznámeni a pokud možno jej spoluvytvářejí. Podpis není podmínkou běžné pedagogické podpory ani nástrojem k přenesení odpovědnosti za vzdělávání výhradně na rodinu.

8. Vyhodnocení podpory a návazné kroky

Otázka	Možný závěr
Dosáhl žák stanoveného konkrétního cíle?	podporu ukončit, snížit nebo stanovit nový navazující cíl
Která opatření prokazatelně pomohla?	zachovat a přenést do dalších předmětů
Co nefungovalo nebo zvyšovalo zátěž?	změnit metodu, organizaci, rozsah nebo odpovědnost
Objevily se nové informace či rizika?	doplnit pedagogické posouzení, zapojit ŠPP nebo další službu
Trvají obtíže i přes přiměřenou podporu?	doporučit konzultaci či vyšetření ve ŠPZ a pokračovat v dostupné školní podpoře
Hrozí nehodnocení, neprospěch nebo předčasné ukončení docházky?	bezodkladně svolat koordinované jednání a vytvořit intenzivní plán s krátkými kontrolními termíny

Četnost a zákonná lhůta První kontrola se stanoví obvykle v horizontu 4–6 týdnů podle závažnosti. Podpůrná opatření prvního stupně škola vyhodnocuje průběžně, nejpozději však do 3 měsíců od zahájení jejich poskytování. Nevedou-li k naplnění stanovených cílů, doporučí škola zákonnému zástupci využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. U akutního rizika se podpora kontroluje dříve.

9. Právní a metodický rámec

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména § 16, § 21, § 22 a § 30, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném pro školní rok 2026/2027
- vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb, ve znění účinném pro školní rok 2026/2027
- vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- školní vzdělávací program, směrnice o poskytování poradenských služeb a preventivní program školy

Aktualizace Při rozporu má přednost platný právní předpis, závazné doporučení ŠPZ a aktuální vnitřní předpis školy.